

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ

ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА МОНТАНА

2018 – 2019 г.

Приета с Решение № 831/31.05.2018 год. на ОбС Монтана

Съдържание:

I. Въведение	3
II. Изводи от анализа на потребностите от подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в община Монтана	
II.1. Демографска характеристика на община Монтана	6
II.2. Структура и състояние на системата на предучилищното и училищно образование на територията на община Монтана	7
II.3. Ресурсна обезпеченост на системата на предучилищното и училищното образование в община Монтана	8
II.4. Материалната среда и условия за личностно развитие на територията на община Монтана	8
II.5. Финансова обезпеченост на системата на предучилищно и училищно образование в община Монтана	9
III. Визия, мисия, цели и мерки	
III.1. Визия, мисия и цели	9
III.2. Мерки за постигане на целите	10
IV. Мониторинг и оценка. Индикатори	13
V. Институционална рамка за изпълнение на стратегията	14
VI. Финансов ресурс	15
VII. Популяризиране на Стратегията	16
VIII. Заключение	17

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в община Монтана е разработена на основание чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), във връзка с чл. 5 от Наредбата за приобщаващо образование. В основата на Общинската стратегия стои Анализът на потребностите от подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в община Монтана, приет с Решение № 457, Протокол № 19/27.04.2017 г. на Общински съвет Монтана, и Областната стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в област Монтана (2018 – 2019), утвърдена от областния управител на област Монтана.

Законът за предучилищното и училищното образование определя образованието като национален приоритет, който се гарантира чрез прилагането на основополагащи принципи:

- единна образователна политика за осигуряване правото на предучилищно и училищно образование;
- ориентираност към интереса и към мотивацията на детето и на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и ученик;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;
- запазване и развитие на българската образователна традиция;
- хуманизъм и толерантност;
- съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език;
- иновативност и ефективност в педагогическите практики и в организацията на образователния процес въз основа на научна обосновааност и прогнозиране на резултатите от иновациите;
- прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на предучилищното и училищното образование;

- автономия за провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация;
- ангажираност на държавата, общините и юридическите лица с нестопанска цел, работодателите, родителите и други заинтересовани страни и диалог между тях по въпросите на образованието.

Законът за предучилищното и училищното образование внася нови изисквания за качество в българското образование, разглеждайки личностното развитие като пресечната точка за междусекторните политики и грижата за деца на всички равнища на управление - на общинско, областно и национално ниво. Подкрепата стартира в образователните институции, но се реализира ефективно чрез сътрудничеството между отделните сфери – социална, здравна и образователна. Подкрепата за личностно развитие дава на общините платформа, върху която да организират и координират различните услуги за децата. Основа за планиране на подкрепата е общинска стратегия за личностно развитие.

Със закона за предучилищното и училищното образование е създадена законовата рамка за разработването и изпълнението на общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците, чрез която на местно ниво да бъдат планирани конкретните дейности и ангажираните на местни органи на изпълнителната власт с цел предоставяне на подкрепа за личностното развитие на децата и учениците.

Настоящата стратегия е разработена и в съответствие със стратегическите документи, визиращи насоките за осъществяване на приоритетни политики в областта на приобщаващото образование и личностното развитие:

- Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020);
- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етнически малцинства (2015 – 2020);
- Стратегията за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020);
- Национална стратегия за детето (2008 – 2018);
- Национална програма за закрила на детето (2016 – 2017 – 2018).

Тенденциите, заложи в стратегията, са съобразени със заложените в международни документи и прилаганите европейски политики в областта на приобщаващото образование: Всеобща декларация за правата на човека (1948), Конвенция на ООН за правата на детето (1989), Рамка за действие на Световния форум по образованието, Дакар

(2000) и др. Докладите на Европейския съвет за образование и споразуменията на страните-членки по отношение на прилагането на Лисабонската стратегия, които имат нормиращ характер за образователната политика в рамките на Обединена Европа.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците (обща и допълнителна), която институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват, е неразделна част от самостоятелно разработени и прилагани цялостни политики, чиито основни принципи са:

- изграждане на позитивен организационен климат, което изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;
- утвърждаване на позитивна дисциплина, основана на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите, превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях;
- развитие на училищната общност, съгласно целите и мерките, заложи в Общинската стратегия за личностно развитие на децата и учениците.

Подкрепата за личностно развитие следва да се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им. Основен принцип на Закона за предучилищното и училищното образование е подкрепата за детето и ученика да се осъществява на ниво най-близко до мястото, където живее и учи. Общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигуряват в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие, а в случаите по чл. 111, ал. 1, т. 1 от ЗПУО – в домашни или болнични условия.

Държавният образователен стандарт за приобщаващо образование регламентира организиращия принцип на подкрепата за личностно развитие като **обща и допълнителна**.

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развитието на потенциала на всяко дете и ученик, и включва:

- екипна работа между учителите и други педагогически специалисти;
- допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО;
- допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
- допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните

учебни часове;

- консултации по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

Допълнителната подкрепа е насочена към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изяви дарби, с хронични заболявания чрез:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане за ученици със специални образователни потребности.

Редът за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа е уреден с Наредбата за приобщаващото образование

II. ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА МОНТАНА

II. 1. Демографска характеристика на община Монтана

1. Демографското състояние очертава тенденция за трайно намаляване на общия брой на населението в община Монтана. Продължава процесът на демографско остаряване.
2. Социалните, икономическите и демографските характеристики пряко влияят върху развитието на образователната система и предпоставят проблеми в образователната подготовка на учениците. Динамичните миграционни процеси, както и ниският социален

статус на населението довеждат до прекъсване на обучението на децата, дори и до отпадането им от образователната система.

3. Влиянието на семейната среда е определящо при мотивацията и образователните резултати на учениците. Лошото владение на българския език от децата от ромски произход води до незадоволителна степен на усвояване на учебното съдържание, демотивирането им за учене и нерядко до отпадането им от системата на училищното образование.

II.2. Структура и състояние на системата на предучилищното и училищно образование на територията на община Монтана

1. В общината има изградена и добре функционираща система за предучилищно и училищно образование за обезпечаване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. Създадени са предпоставки за откриване, стимулиране и развитие на способностите на деца с изяви в областта на науката, изкуствата и спорта, както и подпомагане на физическото, социалното и личностното развитие на децата и учениците.

2. Центърът за подкрепа за личностно развитие ОДК „Ние, вработените“ – Монтана осъществява държавната политика за осигуряване и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците чрез организиране на дейности за развитие на индивидуалните им способности и дарования в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и за подпомагане на кариерното ориентиране на учениците.

3. В Монтана функционира Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО), специалистите от който подпомагат работата с децата със специални образователни потребности.

4. Създадени са условия за осигуряване на максимален обхват в училищата и детските градини на подлежащите на задължително образование до 16-годишна възраст деца и ученици.

5. Тенденциите в развитието на приобщаващото образование в община Монтана са насочени към по-пълното обхващане на децата и учениците със специални образователни потребности, които е необходимо да бъдат подпомагани от ресурсни учители и специалисти, съобразно вида на увреждането им.

6. Необходимо е да се обединят усилията на всички заинтересовани страни (педагози, специалисти, работещи с деца от социалните услуги, обществени възпитатели от МКБППМН, районни полицейски управления, отдела за закрила на детето и родителите)

за превенция, интервенция при възникване на криза и за специализирана подкрепа на всяко дете и ученик с индикации за кризисно поведение.

II.3. Ресурсна обезпеченост на системата на предучилищното и училищното образование в община Монтана

1. Училищните ръководства ясно осъзнават необходимостта от специфични умения и компетентности на своите педагогически специалисти, които трябва да са подготвени, за да реагират адекватно, както в осигуряването на кариерно ориентиране и занимания по интереси за развитие на способностите, за изява на дарбите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта и в организирането на дейности по превенция на тормоза и насилието, така и да работят със специфичен инструментариум съобразно индивидуалните потребности на деца и ученици със специални образователни потребности
2. Все по-осезаемо в детските градини и училищата на територията на общината се чувства необходимостта от психолози, логопеди, ресурсни учители.
3. За голяма част от педагогическите специалисти е необходима въвеждаща или продължаваща квалификация за подобряване на компетентностите за работа с различни целеви групи деца (деца със СОП, в риск, с проблемно поведение, с изявени дарби и др.).
4. Необходимо е планиране на подходящи квалификационни курсове, търсене на възможности за подобряване на компетентностите, участие в проекти с оглед обмяна на добри практики, или други форми, които да компенсират дефицита в квалификацията на педагогическите специалисти.
5. Осигуряване на превес на финансирането на квалификационни дейности за педагогическите специалисти, насочени за работа с деца в риск или деца със СОП;
6. По-гъвкаво използване на потенциала на социалните услуги на територията на общината.

II.4. Материалната среда и условия за личностно развитие на територията на община Монтана.

1. Училищата с по-голям брой ученици и/или работещи по проекти успяват да осигурят пълноценна материална среда за индивидуалното развитие и успехи на своите възпитаници.
2. Все още оборудването на кабинетите и физкултурните салони не са на съвременно добро ниво. Училищните ръководства продължават да търсят възможности за оборудване на езикови кабинети, кабинети по обществени и природни науки, ателиета за извънкласни, клубни и проектни дейности.

3. Въпреки полаганите до момента усилия за изграждане на достъпна архитектурна среда, част от образователните институции на територията на община Монтана нямат необходимата, съгласно изискванията на Наредбата за приобщаващо образование, готовност за предоставяне на допълнителна подкрепа на деца и ученици със СОП, особено с физически увреждания.

4. В някои образователни институции има само елементи на достъпна архитектурна среда, което затруднява достъпа на децата и учениците с двигателни увреждания.

II.5. Финансова обезпеченост на системата на предучилищно и училищно образование в община Монтана

1. Институциите в системата на предучилищното и училищното образование в общината разчитат предимно на средствата от делегирана държавна дейност за осигуряването на пълноценна материална среда за образование на учениците и подкрепа за личностното им развитие.

2. За осигуряването на пълноценна материална среда за образование на учениците и подкрепа за личностното им развитие трябва да се осигурят допълнителни финансови ресурси от държавата, общината, от реализиране на проекти по различни програми, спонсорства, дарения за да осигурят подходяща физическа и социална среда за задоволяване нуждите на децата и учениците.

III. ВИЗИЯ, МИСИЯ, ЦЕЛИ И МЕРКИ

III.1. Визия, мисия и цели

ВИЗИЯ: *Отворена, гъвкава и ефективна образователна система в община Монтана, осигуряваща качествено и достъпно образование и гарантираща благоденствието и успеха на всички деца и ученици.*

МИСИЯ: Обединяване на усилията на образователните институции, местната и държавната власт, социалните партньори, неправителствения сектор за създаване на условия за цялостна и пълноценна подкрепа за личностното развитие на всяко дете и ученик, насочена към развитие на мотивирани и способни за социална и професионална реализация деца и ученици, в която зачитането на човешките права, равнопоставеността, достойното отношение към различните, социалната справедливост са основни компоненти.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: Осигуряване на ключовите фактори и ресурси за успешното прилагане на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в образователните институции - сигурен гарант за приобщаващо и качествено образование.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

Оперативна цел 1: Осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за учене и пълноценно развитие на способностите и уменията на децата и учениците в съответствие с индивидуалните образователни потребности.

Оперативна цел 2: Повишаване капацитета на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнобразието от потребности на всички деца и ученици.

Оперативна цел 3: Подобряване на материалните условия и достъпността на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Оперативна цел 4: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес /деца и ученици, педагогически специалисти и родители/ и междуинституционално партньорство за осигуряване на необходимата подкрепа.

Оперативна цел 5: Сътрудничество с НПО и гражданското общество за подобряване на обществената информираност и съпричастност към целите и принципите на приобщаващото образование.

III.2.МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

По оперативна цел 1: Осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за учене и пълноценно развитие на способностите и уменията на децата и учениците в съответствие с индивидуалните образователни потребности.

Мярка 1: Оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците и определяне на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

Мярка 2: Осигуряване на обща подкрепа на децата и учениците с обучителни трудности в образователните институции.

Мярка 3: Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП в образователните институции.

Мярка 4: Планиране и реализиране на дейности за превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация с цел преодоляване на проблемно поведение и нарушение на дисциплината от деца и ученици.

Мярка 5: Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране.

Мярка 6: Подкрепа на децата и учениците чрез развитие на дарбите и талантите на ниво образователни институции. Прилагане на системи за поощрения и награждаване на децата и учениците на училищно и общинско ниво.

Мярка 7: Дейности за кариерно ориентиране и консултиране на учениците за професионална реализация на пазара на труда.

Мярка 8: Намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система ученици.

По оперативна цел 2: Повишаване **капацитета на човешките ресурси** за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

Мярка 1: Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Мярка 2: Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

Мярка 3: Осигуряване на методическа подкрепа от Регионалния екип за подкрепа за личностно развитие към РЦПППО - Монтана на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, както и на координиращите екипи в училищата и детските градини по чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование.

Мярка 4: Сътрудничество и взаимодействие между педагогическите специалисти и обмен на добри практики.

По оперативна цел 3: Подобряване на **материалните условия и достъпността на средата** за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Мярка 1: Подобряване на достъпната архитектурна и физическа среда в образователните институции като начин за предоставяне на равен достъп до образование на децата и учениците.

Мярка 2: Подобряване на специализираната подкрепяща среда в образователните институции.

Мярка 3: Осигуряване на специализиран транспорт от дома на детето с увреждане до съответната детска градина, училище или ЦПЛР чрез използване на ресурсите на доставчиците на социални услуги

По оперативна цел 4: Подобряване на **взаимодействието** между участниците в образователния процес /деца и ученици, педагогически специалисти и родители/ и **междунституционално партньорство** за осигуряване на необходимата подкрепа.

Мярка 1: Развитие на ефективни форми на сътрудничество и взаимодействие с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със специални образователни потребности.

Мярка 2: Работа с родителите на деца и ученици с изявени дарби.

Мярка 3: Подобряване на координацията и сътрудничеството между институциите по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие.

Мярка 4: Взаимодействие между участниците в образованието и институциите по отношение на отпадането на учениците от задължително обучение в училище. Обединяване на усилията за връщане в образованието на отпаднали ученици.

По оперативна цел 5: Сътрудничество с НПО и гражданското общество за подобряване на **обществената информираност** и съпричастност към целите и принципите на приобщаващото образование.

Мярка 1: Дейности, насочени към местната общественост за повишаване на информираността по посока приобщаване на децата и учениците със специални образователни потребности в живота на общността.

Мярка 2: Сътрудничество и изграждане на устойчиви партньорства с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, партньорски проекти.

IV. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА. ИНДИКАТОРИ.

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Монтана 2018 – 2019 г. е функция на анализа на потребностите на конкретните училища и детски градини и отчита, координира и обединява усилията на всички общински фактори и ресурси за решаване на общите проблеми.

Проследяването на напредъка в изпълнението на общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е ангажимент на експертите, включени в състава на звеното за мониторинг и оценка към Областна администрация Монтана.

Дейностите по мониторинг и оценка включват:

- Събиране на информация и анализ на индикаторите за прогреса в изпълнението на Стратегията;
- Осъществяване на текущ мониторинг на дейностите – събиране на информация, посещения на място, доклади от мониторинговите посещения;
- Изготвяне на отчет за изпълнението на годишния план за подкрепа за личностно развитие за предходната година;
- Информирание на заинтересованите страни и обществеността за резултатите и препоръките от мониторинга.

Събирането на информация за изпълнените дейности и постигнатите индикатори по изпълнение на целите на стратегията започва три месеца преди да изтече срокът на стратегията. В същия период започва и организацията за изготвянето на нова общинска стратегия за следващия период.

Основните индикатори, чрез които се следи постигането на оперативните цели на Общинската стратегия са:

1. Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците със СОП, брой деца/ученици със СОП в тях и процент спрямо общия брой деца и ученици със СОП;
2. Брой обхванати в образователните институции деца и ученици със СОП;

3. Брой педагогически специалисти, участвали в краткосрочни обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
4. Брой институции със значително подобрене на материалната база – нови елементи на достъпна архитектурна среда, разкрит кабинет и др.;
5. Брой детски градини и училища, в които работят педагогически съветници и психолози.
6. Брой разяснителни кампании и публикации, свързани с изпълнението на стратегическите цели и планираните дейности.
7. Брой преобразувани институции;

V. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Ролите и задачите на институциите и другите заинтересовани страни в управлението и координацията на изпълнението на мерките и дейностите, включени в Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Монтана, се определят съответно от техните компетенции, съобразно нормативно регламентираните им функции и конкретни ангажименти. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

Община Монтана отговаря за цялостното изпълнение на Общинската стратегии за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и приноса към изпълнението на Областната стратегия в съответствие с нормативно определените ѝ правомощия.

Роля и отговорности на кмета на Община Монтана

- организира разработването на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на общинско равнище въз основа на утвърдената от Областния управител Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
- организира разработването на годишен план за дейностите за подкрепа за личностното развитие на територията на общината;
- организира разработването на годишен отчет за изпълнението на дейностите за подкрепа за личностното развитие на територията на общината до 1 март на следващата година;

- изпраща на областния управител приетата общинска стратегия, съгласувания и приет годишен общински план и техните отчети;
- събира и актуализира база данни, свързани с личностно развитие на децата и учениците и следи за изпълнението на индикаторите за оценка на стратегията.

Роля и отговорности на Общински съвет Монтана

- приема Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на територията на общината за период от две години ;
- ежегодно - до 30 април, приема годишен план за дейностите за подкрепа за личностно развитие на общинско ниво, след съгласуване с Регионално управление на образованието – Монтана;

Институциите в системата на предучилищното и училищно образование на територията на община Монтана – детски градини, училища, Център за подкрепа за личностно развитие ОДК „Ние, вработата“

Институциите в системата на предучилищното и училищно образование на територията на община Монтана следва да осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги. В съответствие с разпоредбите на ЗПУО и Наредбата за приобщаващо образование, институциите в системата на предучилищното и училищното образование разработват и прилагат цялостни политики за: подкрепа за личностно развитие на детето и ученика; за изграждане на позитивен организационен климат; за утвърждаване на позитивна дисциплина; за развитие на училищната общност.

Институциите в системата на предучилищното и училищно образование са основните изпълнители на заложените цели, мерки и дейности в Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Монтана.

VI. ФИНАНСОВ РЕСУРС

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Монтана 2018 – 2019 г. има условна финансова рамка, тъй като няма да управлява пряко ресурси. Тя очертава единствено основните източници на финансиране:

- Общински бюджет;

- Делегирани бюджети на училищата и детските градини;
- Бюджети на Министерство на образованието и науката, Министерство на културата, Министерство на здравеопазването, Министерство на младежта и спорта;
- Фондове на ЕС – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и други;
- Частно финансиране, дарения.

VII. ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Основните цели на популяризиране на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците са:

- да представи сред широката общественост и заинтересованите страни резултатите, ползите и положителните ефекти от изпълнението на Стратегията;
- да спомогне за изграждане на обществена подкрепа към политиките на приобщаващо образование.

Основни методи, които могат да бъдат използвани:

- *чрез директната комуникация* – предоставяне на възможност на заинтересованите страни и на широката общественост да споделят своите мнения, гледни точки и предложения в рамките на дискусии, кръгли маси и дебати;
- *чрез масовите медии* - предоставяне на информация относно изпълнението на Общинската стратегия чрез пресконференции, съобщения за медиите, неформални работни срещи с журналисти;
- *чрез Интернет и информационни материали* - Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Монтана 2018-2019 г. ще бъде публикувана на официалната интернет страница на Общината. Разработени тематични информационни материали и снимков архив, съобразени с визията, целите и дейностите за изпълнение на Стратегията ще бъдат публикувани на сайтовете на образователните институции;

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Приобщаващо образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активизиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Включването на подкрепата за личностно развитие като нов компонент в закона за предучилищното и училищното образование отваря пътя за трансформация на образователната среда и за организиране на всички нейни елементи, обединяване на ресурсите, изграждане на позитивен психологически климат на приемане на различията, емоционално благополучие и успех на всеки.

Настоящата Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Монтана 2018-2019 г. е приета с Решение 831 от Протокол № 33 от 31.05.2018 г. на Общински съвет Монтана.